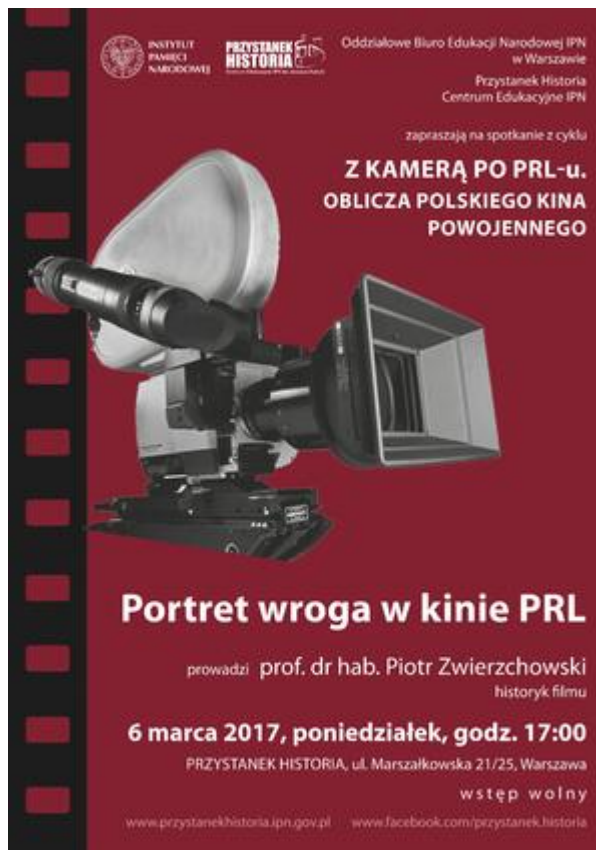

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/39063,Portret-wroga-w-kinie-PRL-u-w-ramach-seminarium-popularnonaukowego-Z-kamera-po-P.html>
23.04.2024, 21:23

„Portret wroga w kinie PRL-u” w ramach seminarium popularnonaukowego „Z kamerą po PRL-u. Oblicza polskiego kina powojennego” - Warszawa, 6 marca 2017

Jedenasta edycja cyklu wykładów „Z kamerą po PRL-u”, w której spróbujemy przedstawić rzeczywistość peerelowską widzianą przez pryzmat filmów fabularnych i dokumentalnych, jak również kronik filmowych, powstałych w latach 1944–1989. Filmy zrealizowane w PRL stanowią specyficzne świadectwo kultury tamtych lat. Z jednej strony są, mimo wszystko, przynajmniej w jakiejś mierze odzwierciedleniem autentycznego życia, przetworzonym przez ideologiczne, a w jeszcze większym stopniu polityczne widzenie świata. Z drugiej pokazują, w jaki sposób konstruowany był tekst filmowy, jak przedstawiano pewną formę świata wyobrażonego, jak również wskazują na cechy charakterystyczne dla estetyki filmu fabularnego i dokumentalnego. Opowiemy o bardzo różnych zjawiskach charakterystycznych dla powojennego kina polskiego; zarówno tych, które wprost wynikały z polityki kulturalnej tamtego okresu, jak i tych niezależnych artystycznie. Oprócz arcydzieł polskiego kina, pokazane zostaną także fragmenty filmów o jednoznacznie propagandowym zabarwieniu. Na początku opowiemy, w jaki sposób można odczytywać tekst filmowy jako źródło wiedzy o Polsce Ludowej, a w kolejnych spotkaniach zaprezentujemy filmowe wizerunki, do których kino PRL-u odwoływało się często i

chętnie, ale które wbrew pozorom, nie zawsze były proste i jednoznaczne.

Seminarium adresowane jest do nauczycieli historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie, studentów kierunków humanistycznych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych, z możliwością wykorzystania podczas egzaminu maturalnego z języka polskiego w nowej formule, sprawdzającej umiejętność analizy i interpretacji różnorodnych tekstów kultury, np. filmu. Proponujemy sześć spotkań w cyklu miesięcznym odbywających się od stycznia do czerwca 2017 r. Udział w seminarium – jako formie doskonalenia zawodowego – zostanie potwierdzony pisemnie.

W poniedziałek, 6 marca br., odbyło się spotkanie na temat: **Portret wroga w kinie PRL-u**

Figura wroga była obecna przez cały czas trwania peerelowskiej kinematografii. W znacznej mierze wynikała z dramaturgii, starcie z wrogiem należy do istotnych wyznaczników kina wojennego czy szpiegowskiego. Dzięki tej figurze realizowano także zadania ideologiczne oraz polityczne, nierzadko łącząc propagandę z wzorami kultury popularnej. Dzięki wskazywaniu na działalność wroga, tworzono negatywny wizerunek przeciwników politycznych, legitymizowano działania władzy i wzywano do czujności. Najbardziej wyraźne i jednoznaczne przykłady można odnaleźć w kinie socrealistycznym (wrogowie klasowi, imperialiści itd.), ale wróg pojawiał się także w filmach realizowanych w kolejnych dekadach, aż do końca PRL. W latach 60. motyw odwiecznego wroga wykorzystywała propaganda antygermańska. Z kolei latach 80. postać wroga pojawia się m.in. w propagandowych opisach stanu wojennego.

Pokazane zostaną fragmenty następujących filmów: **Go Home** (1952), reż. Bronisław Wiernik, **Żołnierz zwycięstwa** (1953), reż. Wanda Jakubowska, **Piątka z ulicy Barskiej** (1954), reż. Aleksander Ford, **Trzy opowieści** (1953), reż. Czesław Petelski, Konrad Nałęczki, Ewa Poleska, **Pożegnanie z diabłem** (1956), reż. Wanda Jakubowska, **Spotkanie ze szpiegiem** (1964), reż. Jan Batory, **Sąsiedzi** (1969), reż. Aleksander Ścibor-Rylski, **Polska Kronika Filmowa 10/71** (Sukces polskiego wywiadu; Indochiny w ogniu), **W obronie socjalizmu** (1982), reż. Marian Duszyński

Wykład:

prof. dr hab. Piotr Zwierzchowski, historyk filmu, autor m.in.: Zapomniani bohaterowie. O bohaterach filmowych polskiego socrealizmu, Warszawa 2000; Pęknięty monolit. Konteksty polskiego kina socrealistycznego, Bydgoszcz 2005; Piękny sen pedagoga. Literackie i filmowe portrety świata edukacji, Kraków 2005; Spektakl i ideologia. Szkice o filmowych wyobrażeniach śmierci heroicznej, Kraków 2006; Kino polskie po roku 1989, Bydgoszcz 2007; Kino nowej pamięci. Obraz II wojny światowej w kinie polskim lat 60., Bydgoszcz 2013; Polskie seriale telewizyjne, red. [Piotr Zwierzchowski](#), [Barbara Giza](#), John Bates, Karolina Kosińska, Bydgoszcz 2015.

Kolejne tematy:

- Młodzież w kinie PRL – filmowy portret – kwiecień 2017
- Filmowe wizje historii – maj 2017
- Peerelowskie kulinaria na taśmie filmowej – czerwiec 2017

Miejsce spotkań:

Przystanek Historia Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki, Warszawa, ul. Marszałkowska 21/25 (obok Trasy Łazienkowskiej).

Koordynator projektu:

Sławomir Stępień, tel. (22) 860-70-50, slawomir.stepien@ipn.gov.pl

Wstęp wolny

PLIKI DO POBRANIA

[Plakat \(pdf, 1.22 MB\) 03.03.2017 10:00](#)